

Minnesanteckningar för Miljö- och klimatrådet

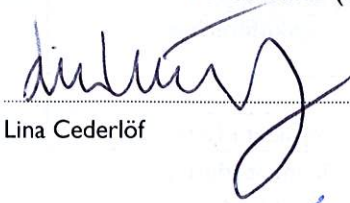
Tid Torsdagen den 30/11 2017, kl 18-20

Plats Alceahuset, lokal Viren

Närvarande Enligt bifogad närvarolista

Utses att justera, § 1 Ann-Christine Furustrand (S)

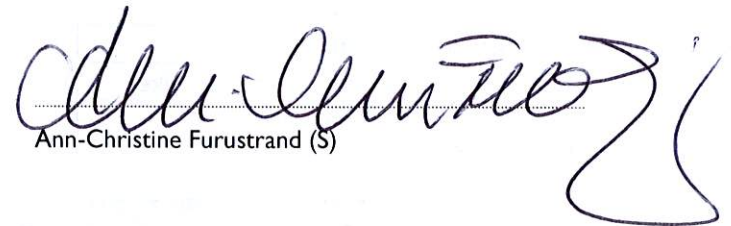
Sekreterare

Lina Cederlöf

Ordförande

Michaela Haga (C)

Justerande

Ann-Christine Furustrand (S)

Närvarolista 171130

Parti	Ledamöter	Närvarande	Ej närvarande	
C	Michaela Haga, ordförande	x		
S	Ann-Christine Furustrand	x		
M	Conny Söderström			
ÖP	Bert Niska	x		
	Representanter föreningar/byalag			
	Helena Wänerstrand, Naturskyddsföreningen Österåker		x	
	Lennart Jöngren, LRF	x		
	Ingela Martinsson, Friluftsrådet i Österåker		x	
	Marianne Arnetz, STF Stockholm nordost	x		
	Anna Roslund, Österåkers scoutkår, Anders Wolgast	x		
	Jonas Bergström, Företagarna i Täby Österåker	x		
	Björn Norbeck, Trälhavets båtklubb (+ Anders Bengtsson, Christina Claerion)	x		
	Joakim Jonsson, Österåkers sportfiskeklubb	x		
	Jan höglund, Österåkers sportfiskeklubb		x	
	Cecilia Arvidsson, Orienteringsklubben Österåker		x	
	Bo Hedenstedt, Österåkers hembygds- och fornminnesförening		x	
	(Marie Lönnqvist, Svenska kyrkan)		x	
	Övriga närvarande	Funktion		
	Lina Cederlöf	Hållbarhetsstrateg		
	Maria Lindström	Miljö- och hälsoskyddschef		
	Daniel Nygårds	Planarkitekt		
	Krister Sernbo	Hållbarhetsstrateg, Ekologigruppen		

Mötets öppnande och val av justerare

Ordförande hälsar välkommen.

MKR § 1

Val av justerare

Ann-Christine Furustrand utses till justerare.

MKR § 2

Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs med två övriga frågor som tillägg, gällande 1) Österåkers nya kostpolicy och 2) helikopterolyckan i Drängsjön - kommunens process vid en olycka med miljöpåverkan. Dagordningens punkter byter också plats till följande ordning

3. Uppdatering från Roslagsvatten kring planerna på att ansluta avloppssystemen från Österåker till Käppalaverket.
 4. Hur kan vi knyta hållbarhet till planarbetet? Med exempel från Näsängen och Kanalstaden samt information om Österåkers deltagande i *Citylab Action 2018. Presentation av Daniel Nygårds (planenheten) och Krister Sernbo (Ekologigruppen)*.
 5. Miljö- och hälsoskyddsenheten berättar om tillsynen av båtklubbar och marinor för fritidsbåtar.
-

MKR § 3

Uppdatering från Roslagsvatten kring planerna på att ansluta avloppssystemen från Österåker till Käppalaverket (fråga anmäld av Naturskyddsföreningen).

Maria Lindström framför information från Frida Österdahl på Roslagsvatten. Projektet med att överföra avloppsvattnet från Margretelunds reningsverk via ledningar/tunnel till Käppalaverket på Lidingö pågår. Käppalaförbundet har fått tillstånd av länsstyrelsen att ta emot avloppsvatten från Österåker och Vaxholm. En grov projektering av sträckan har genomförts, liksom en kostnadsberäkning. Detaljprojekteringen kvarstår. I dagläget ligger frågan på det politiska planet. Det handlar om att de nuvarande medlemskommunerna i Käppalaförbundet ska komma överens om kostnaderna för projektet och hur stor andel som Österåker respektive Vaxholm ska stå för. Det är inte fastställt när beslut tas för nästa fas i projektet, men troligtvis under våren 2018. Tidplanen har inte ändrats utan planen är fortfarande att överföringen ska vara klar till 2023. Tillsvärdare planerar Roslagsvatten ytterligare optimering av befintligt reningsverk för att säkerställa att anslutning ryms inom gällande tillstånd. Ett första steg innebär att ett nytt mer yteffektivt bärarmaterial har köpts in och kommer att ersätta det gamla i ett steg i reningsprocessen.

MKR § 4

Hur kan vi knyta hållbarhet till planarbetet? Med exempel från Näsängen och Kanalstaden samt information om Österåkers deltagande i Citylab Action 2018. *Presentation av Daniel Nygårds (planenheten) och Krister Sernbo (Ekologigruppen).*

Lina Cederlöf berättar att Österåker anmält planprojektet Kanalstaden till Sweden Green Building Councils program Citylab Action 2018. Genom programmet Citylab Action får stadsutvecklingsprojekt över hela Sverige stöd i sitt hållbarhetsarbete.

- Se mer information i bilagd presentation "Citylab Action pres MKR 171130"
- Läs mer om Citylab Action på: <https://www.sgbc.se/vad-ar-citylab-action>

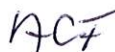
Daniel Nygårds, planarkitekt, introducerar till frågeställningen och berättar att hållbarhetsfrågorna har diskuterats mycket i arbetet med Näsängen och Kanalstaden. Daniel menar att detaljplanerna är ett bra styrmedel men också har sina begränsningar.

Krister Sernbo är hållbarhetsstrateg på Ekologigruppen och konsult som arbetat mycket med Näsängen, Kanalstaden och även gjort hållbarhetsbedömningen av det nya förslaget till Översiktsplan.

- Se Kristers presentation bilagd "Hållbarhetsfrågor i planeringen_171130".

Några nedstamp i presentationen:

- Spårtrafik är det mest attraktiva av alla kollektivtrafikslag. Därför är det lämpligt att koppla bebyggelsen till de olika spårområdena.
- Kvartersformen har stor betydelse. Samma antal bostäder men olika form på kvarter, vi känner direkt vilket som är mest attraktivt.
- Även detaljer som var fönstren är placerade spelar roll. På hus där fönstren är placerade högt upp finns risk för upplevd otrygghet. Det finns forskning som visar att olika typer av miljöer skapar ingenmansland där människor känner sig otrygga.
- När vi jobbar med hållbarhetsfrågor i planeringen behöver vi jobba både övergripande och i detaljer.
- I planen för Näsängen växte antalet bostäder till 1400 st från 350 st i det första förslaget. Det gav möjlighet till kollektivtrafik, butiker, verksamheter och besökare, brygga med kallbadhus och många fördelar ur hållbarhetssynpunkt.
- Daniel betonar att det sedan är en utmaning hur vi säkerställer att verkligheten blir så som förslaget ser ut. Detaljplaner är ett bra verktyg men inte tillräckligt.
- Michaela undrar hur vi kan undvika att det blir "kataloghus", såsom exempelvis i Täby Centrum. Daniel säger att så mycket som man kan styra i planen är styrt.
- I planen har man utgått från hur man ska röra sig som fotgängare. Daniel betonar att han tror att det betyder mycket för arbetet att det har skapats en känsla av att "här vill vi göra något helt fantastiskt".

- Ett hållbarhetsprogram togs fram för Näsängen som också är som en lärobok för hållbarhet. Syftet var att alla involverade ska förstå vad hållbarhetsarbete i planering kan vara. Att arbeta med frågorna är också en pedagogisk process.

Avslutningsvis diskuterades båtliv och båtens plats i planerna.

MKR § 5

Miljö- och hälsoskyddsenheten berättar om tillsynen av båtklubbar och marinor för fritidsbåtar.

Melissa Feldtmann, miljöinspektör, Miljö- och hälsoskyddsenheten, berättar om pågående tillsyn av båtklubbar och marinor för fritidsbåtar.

- Se Melissas presentation bilagd "Tillsyn av föreningar vid småbåtshamnar_MKR_171130"

Några nedslag i presentationen:

- Melissa inleder med att hon också vill ha båtverksamhet i kommunen men att den ska vara ren. Ingen har rätt att förorena vare sig sin egen mark eller annan mark. Båtagare är ansvariga för att genom val av produkt och metod se till att varken miljö eller hälsa påverkas (allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens 2a kap), men också att efterleva de krav och regler som gäller vid båtuppställningsplatsen.
- Bakgrunden till tillsynen av hamnar är del av miljömålet Giftfri miljö. Fritidsbåtshamnarna har utpekats som hög riskklass (riskklass 2) för påverkan på både miljö och hälsa och prioriteras som bransch vid tillsynen. Österåker har prioriterat marinor med ett flertal båtuppställningsplatser av båtar som antas vara eller ha varit bemålade med båtbottnfärger.
- Provtagning i samband med tillsyn vid 17 marina verksamheter med båtuppställningsplatser har tydligt visat att bristande egenkontroll vid hantering av båtbottnfärger och färgrester har bidragit till mycket allvarliga markföroreningar med stor exponeringsrisk och stor spridningsrisk till grundvattnet och havet.
- Får man använda en produkt hur man vill? MHE förklarade att även om en produkt är godkänd så får den inte användas eller slängas hur som helst. Man får till exempel inte hålla bensin i rabatten? Det är samma sak med båtbottnfärg. Båtbottnfärg är godkänd att användas på båtbottnen, men färgen är giftig och färgresterna vid målning, skrapning, sandning eller blästring ska lämnas in som farligt avfall och får inte spridas till marken eller vattnet.
- Haltdiagrammen i presentationen visar tydligt att båtbottnfärgen inte används på rätt sätt idag och att halterna är långt över riktvärden för både miljö och hälsa för främst tennorganiska föreningar (TBT), koppar och zink.
- MHE betonar att blästring är ett ytterst miljöfarligt sätt att ta bort färgen från båtbottnen och ska utföras professionellt med godkända skyddsanordningar och god egenkontroll för att inte orsaka skador på hälsa eller miljö. Kolla med arbetsmiljöverket (eller lämna in en anmälan om miljöfarlig verksamhet till Miljö- och hälsoskyddsenheten) för att säkerställa att verksamhetsutövaren har vidtagit tillräckligt

bra skyddsåtgärder och beredskap innan arbetet påbörjas och att krav på skydds- och saneringsåtgärder kan ske direkt mot den ansvarige om denne brister i utförandet. Vid bristande uppgifter om vem som har orsakat skadan riktas kraven mot huvudman, dvs marinan, varvet eller båtklubben. I broschyren Giftfri båtbottnen har flera myndigheter samlat ihop relevant information:

<https://www.transportstyrelsen.se/globalassets/global/publikationer/sjofart/slipning-batbotten.pdf>

- Medverkande vid mötet påtalade att gamla färger ofta finns kvar i affärerna. MHE uppmanar köparna att kolla upp vilka färger som är godkända för området enligt gällande lagstiftning och att vid köp alltid be om att få med en kopia på produktens säkerhetsdatablad för mer instruktioner.
(<http://webapps.kemi.se/BkmRegistret/Kemi.Spider.Web.External/Anvaendningsomraade>, sök funktion PT21: antifoulingprodukter för lista på både godkända och förbjudna produkter.

MHE kan vid tillsyn kontrollera att endast godkända kemikalier och produkter säljs i butiker och används i verksamheterna, men ansvaret ligger i första hand hos användaren.

- Som båtägare ska båtägare och varv alltid fundera på produktval och fundera på om man behöver måla hela båtbottnen varje år eller bara de mer utsatta delarna eller om det finns andra metoder som funkar lika bra för just den båten och platsen. Systematiska tester av båtbottnfärger har pågått i tre år i hamnar runt kusterna i Sverige, Tyskland och Finland och resultaten presenteras 4-5 december 2017 och redovisas på www.changeantifouling.com under fliken Research. Framkom 4-5 december: Preliminära resultat visar att låghaltig kopparfärg med inblandning av några % zink tycks ge det mest effektiva resultatet och om båtbottnen tvättas utan högtrycksspolning kan färgen klara två säsonger utan påväxt.

MKR § 6

Övriga frågor

På grund av tidsbrist parkeras de övriga frågorna 1) Österåkers nya kostpolicy och 2) helikopterolyckan i Drängsjön – kommunens process vid en olycka med miljöpåverkan till nästa möte.

MKR § 7

Möten 2018

1. 22 februari
2. 24 maj
3. 27 september
4. 29 november